

TØRVA HJÁLP NÚ

Ein nýggj dansk kanning vísir, at umleið helvtin av teimum, sum sita í fongsli hava óviðgjørt ADHD. Tí er loysnin tíðliga diagnosing, familjuráðgeving, vitan og hjálp í skúla og starvsvenjing, um neyðugt, staðfestir forkvinnan í ADHD felagnum, Bjørg Dam

ANNIKA KUNOY IM

Bjørg Dam, forkvinna í ADHD felagnum, greiðir frá, at ADHD felagið arbeiðir first og fremst við, at børn, sum hava ADHD, fáa hjálp tíðliga, so tey sum ung ikki enda á einum síðuspori ella fáa fylgisjúkur.

– Tað er umráðandi við tíðliga útgreining og einum breiðum viðgerðartilboði á einari ADHD klinik til alla familjuna, sum eisini hjápir við at fáa tey ungu við ADHD ígjøgnum útbúgving og um tað er neyðugt, hjálp at koma á arbeiðsmarknaðin. Eisini skulu stovnar og skúlin verða nógv betri at tillaga skúlatilboðini til einstaka barninum og seta inn tíðliga, sigur hon.

– Í dag er veruleikin, at fleiri ung eru detta niður í millum. Vit hava eitt sera gott bú- og viðgerðartilboð í Stoffalág, og har er pláss til gentur, men tað dekkar als ikki tørvinn, tí mugu fleiri líknandi tilboð setast á stovn beinanvegin. Tí fakta er, at fleiri koma seg væl, og kunnu liva eitt gott lív, har tey geva samfelaganum tað sama sum onnur, sigur forkvinnan í ADHD felagnum.

– Tað er sera hugvegkjandi, at einki líknandi tilboð er til dreingir! - Tí er tað upplagt at spyrja, hvørja hjálp fáa hesir dreingirnir so? - Tað er væl hugsandi, at teir ístaðin verða umsorganartiknir og fara á barnaheim og kanska seinni enda í kriminaliteti og so fongsul. Ein nýggj dansk kanning byggir undir hesum uppáhaldi, tí hon vísir, at umleið helvtin av teimum innsettu hava

óviðgjørt ADHD. Tí er loysnin skjótari útgreining, familjuráðgeving, vitan og hjálp í skúla og starvsvenjing, um neyðugt, staðfestir forkvinnan í ADHD felagnum, Bjørg Dam.

HETTA YNSKJA FORELDUR AT BØRNUM VIÐ ADHD

Mikukvøldið var sjálvhjálparbólkur fyri foreldrur við børnum og ungum við ADHD. Foreldrini høvdu millum annað hetta upp á hjarta:

– Eg vil ynskt, at vit høvdu ein toghaldara til familjuna. Ein toghaldari, sum er millumlið millum allar stovnarnar, sum eru Almannaeverkið, Barna- og ungdomspsykiatriina, Sernám, skúlan og kommunulæknan, tí øll arbeiða hvør sær. Eg vildi ynskt, at vit høvdu ein ADHD pakka eins og í DK við kognitivari viðgerð og psykoedukation, har børnini og vit kunnu læra, hvat ADHD er, fáa heilgávagsvegleiðing og familjuráðgeving, so vit kunnu liva eitt gott lív við avbjóðingunum.

FORELDUR AT GENTU 16 ÁR ADHD

– Sonurin tekur medisín, sum riggar væl í dagtímunum serliga í mun til skúlan. Men vit føla, at vit mangla sosialar venjingar serliga í sambandi við onnur børn, og hjálp til at hondtera konkretar gerandisstøður/trupulleikar sum eru truplar. Tað er millum annað seingjarrutinur, morgunrutinur og motivatión til aktivitetir – bæði neyðugu skyldurnar og tað stuttliga.

FORELDUR AT DRONGI 12 ÁR VIÐ ADD

– Eg havi til tíðir sera torført við at akseptera og hondtera sonin. Tí vildi eg ynskt, at eg fekk hjálp og amboð, so eg betri kann góðtaka diagnosina. Eg veit, at eg kann ikki viðfara og krevja tað sama av honum, sum av hansara systkjum. Men eg hoyri eisini, at børn við ADHD kunna læra at klára og duga tað sama sum onnur. Men tað endar alt ov ofta við konfliktum.

FORELDUR AT DRONGI 12 ÁR

– Okkara hægsta ynski er, at fakfólk kring dótturina kendu til ADHD og autismu. Hvussu tað kann vísa seg, hvørji tekin eru og serliga, hvussu avbjóðingarnar skulu takklást. Og her hugsar eg øll fakfólk, líka frá námsfrøðingum í vøggustovni, heilsusystur, kommunulækna, námsfrøðingar í barnagarði og til lærarar í skúlanum.

FORELDUR AT GENTU 9 ÁR

– Eg haldi, at tað hevði verið sera gott, um skúlin hann gongur í hevði fakfólk tilknýtt, so hansara dagur var skipaður til hansara tørv. Eisini hevði verið gott við kognitivari terapi.

FORELDUR AT DRONGI 12 ÁR ADHD

– Stórur partur av gerandisdegnum hjá einum barni fer fram í fólkskúlanum. Tí er tað altavgerandi, at fólkskúlin hevur vitan um ADHD, antin tað eru lærarar og/ella onnur fakfólk á staðnum. Sum foreldur, um eg mæti einum lærara við vitan um ADHD, er tað heppið, men tað er tíverri undantaki. Tí er mitt ynski, at fólkskúlin fær tilfeingi at dagføra sína vitan um ADHD. Fyri at tað kann eydnast, er alneyðugt, at skipanin kring fólkskúlan hava fokus á hetta evni og tryggja fólkskúlum amboð og mannagongdir at arbeiða við børnum við ADHD. Tey børn teljast hóast alt 5 prosent av børnum. Í heila tikið er tað umráðandi, at fakfólkini (heilsufrøðingar, námsfrøðingar, lærarar), ein møtur gjøgnum uppvøkstrinum hjá einum barni eru brynjað við vitan um ADHD. Tað møtið við einum fakfólki kann í veruleikanum verða avgerandi fyri barnið og fyri familjuna.

FORELDUR AT DRONGI, 21 ÁR